

# TALEPAPIR

## DET TALTE ORD GÆLDER

|                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|--------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Anledning</b>   | Åbent samråd den 2. februar 2016                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| <b>Titel</b>       | <p>Svar på følgende spørgsmål:</p> <p>Spørgsmål Q: <i>"Hvad er ministerens holdning til, at antallet af pædagoger i almene folkeskoler er mere end fordoblet efter folkeskolereformens ikrafttræden, mens antallet af lærere er faldet?"</i> Der henvises til BUU alm del – svar på spørgsmål 44.</p> <p>Spørgsmål R: <i>"Hvilke konsekvenser mener ministeren, at den markante stigning i antallet af pædagoger i undervisningstimerne har for elevernes faglige udvikling?"</i> Der henvises til BUU alm del – svar på spørgsmål 44.</p> <p>Spørgsmål S: <i>"Har ministeren intentioner om at iværksætte initiativer, der ændrer sammensætningen af undervisere, således at flere timer varetages af undervisere med lærerkompetence?"</i></p> |
| <b>Målgruppe</b>   | Børne- og Undervisningsudvalget                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| <b>Arrangør</b>    | Børne- og Undervisningsudvalget                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| <b>Taletid</b>     | Ca. 15 minutter                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| <b>Tid og sted</b> | Tirsdag den 2. februar 2016, kl. 15.00-16.00, i FT, lokale 2-080                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |

## **Disposition**

1. Indledning
2. Svar på spørgsmål Q
3. Svar på spørgsmål R
4. Svar på spørgsmål S

### **1. Indledning**

- Udvalget har den 11. december 2015 efter ønske fra Merete Riisager (LA) stillet mig samrådsspørgsmålene Q, R og S om antallet af pædagoger i folkeskolen. Jeg agter at svare på dem enkeltvis, hvorefter vi kan tage en samlet debat.

### **2. Svar på spørgsmål Q**

- Spørgsmål Q lyder: *”Hvad er ministerens holdning til, at antallet af pædagoger i almene folkeskoler er mere end fordoblet efter folkeskolereformens ikrafttræden, mens antallet af lærere er faldet?”*
- Det er forudsat i folkeskolereformen, at der skal være flere pædagoger i skolen. Derfor er mit umiddelbare svar på dette spørgsmål, at det er forventeligt, at skolens personale er blevet udvidet med flere pædagoger. Det var sådan set en del af aftalen.
- Indførelsen af understøttende undervisning var en central del af folkeskolereformen. Og det blev i folkeskoleloven præciseret, at den understøttende undervisning kan varetages af både lærere, pædagoger og af personale med andre relevante kvalifikationer.
- Der er ikke lovgivet om det konkrete personaleomfang eller den konkrete personalesammensætning i den understøttende undervisning. Det er op til den enkelte kommune og den enkelte skole at vurdere, hvem der varetager denne funktion bedst.
- Folkeskolereformen forudsætter dog, at de ressourcer – bl.a. i form af pædagoger – som blev frigjort fra SFO’er mv. som følge af den længere skoledag – indgår i skolen. Det var en del af kommuneaftalen for 2014.

- I store træk er den samlede personaleudvikling i folkeskolen ikke overraskende. En del af det reducerede antal lærere hænger sammen med elevtalsudviklingen. Elevtallet er faldet med ca. 0,5 pct. fra før reformen til efter. Hertil kommer, at pædagoger har overtaget en del stillinger.
- Af mit svar på af 4. december 2015 på spørgsmål 44 fremgår udviklingen i det pædagogiske personale fra skoleåret 2010/2011 til skoleåret 2014/2015.
- Så jeg tror ikke, det kan komme bag på nogen, at der er kommet flere pædagoger ind i skolen, da det var forudsat i aftalen om et fagligt løft af folkeskolen. Herunder også at pædagogerne skal have fokus på bedre trivsel, som er noget af det, der lægges særlig vægt på – bl.a. med de nationale trivselsmålinger. Der er efter folkeskolereformen et øget fokus på ikke kun at skabe lærende miljøer, men også miljøer, hvor eleverne trives bedre, fordi det også er væsentligt for den faglige indlæring, at der eksisterer gode omsorgsfulde miljøer, hvor eleverne trives. Der er ingen tvivl om, at pædagogerne her spiller en rolle – ikke mindst i forhold til indskolingen.

### **3. Svar på spørgsmål R**

- Spørgsmål R lyder: *"Hvilke konsekvenser mener ministeren, at den markante stigning i antallet af pædagoger i undervisningstimerne har for elevernes faglige udvikling?"*
- Det har som nævnt været et særskilt fokus i reformen, at andre personalegrupper end lærerne, herunder særligt pædagogerne, indgår i skolen.
- Det er fortsat lærerne, der har ansvaret for undervisningen i folkeskolen, men folkeskolereformen lægger op til øget samarbejde mellem lærere og pædagoger. Dette skyldes bl.a., at pædagogerne kan bidrage til at løfte en række centrale opgaver i folkeskolen, såsom trivsel, styrkelse af inklusionsindsatsen, i rollen som støttepersoner og for at bidrage til et bedre undervisningsmiljø i form af eksempelvis øget ro og orden.
- Det er altså ikke entydigt for at løfte elevernes faglige niveau, at pædagogerne er inddraget i skolen. Det drejer sig også i høj grad om at bidrage til indfrielsen af målet om at øge elevernes trivsel – og en række understøttende indsatser i forhold til at øge elevernes læring.
- Lærere og pædagoger har forskellige kernekompetencer, der supplerer hinanden. Lærerne er uddannet til at undervise og formidle et fag og ved, hvordan forskellige elever lærer bedst. Pædagogerne er gode til at arbejde med fællesskaber og relationer og har et helhedsorienteret syn på barnet. Jeg er sikker på,

at blandingen af disse kompetencer er central, hvis vi skal skabe en stærk folkeskole.

- Pædagogerne kan bl.a. bidrage til at styrke *trivslen* i skolen. Faktorer som gode relationer til lærere og pædagoger og gode klasserelationer har betydning for elevernes trivsel, og i mange tilfælde også for deres motivation og indlæring. Det drejer sig bl.a. om, at de enkelte børn føler sig accepteret af lærerne, pædagogerne og klassekammeraterne. Pædagoger har kompetencer til at arbejde med disse relationer i skolen.
- Der er vigtigt også at have fokus på elevernes *sociale kompetencer*, som bl.a. er vigtige, hvis vi skal bryde negativ social arv. Her er elevernes selvkontrol, deres tiltro til egne faglige evner, deres ihærdighed og vedholdenhed, deres evne til at søge og tilstræbe læring, indtil de behersker den, og de sociale kompetencer vigtige egenskaber. Det er noget, som skolen skal være med til at danne grundlag for, da folkeskolen ikke kun handler om faglig uddannelse, men også om dannelse af eleverne. Skolen skal hjælpe eleverne med at blive bedre på en række punkter, bl.a. på det at tilegne sig viden.
- Pædagoger kan bidrage til og understøtte, at det enkelte barn kan komme ind i læringsfællesskaberne og hjælpe eleverne med at skabe relationer til de øvrige elever både i undervisningen og frikvarteret. Vi ved fra interview med elever, der er skiftet fra et specialtilbud til den almindelige undervisning, at eleverne oplever, at det har positiv betydning at have en voksen støtteperson, der er god til at etablere en fast struktur eller sætte tydelige rammer for at facilitere, at elever føler sig godt tilpas i det nye skolemiljø. Pædagoger kan også være *centrale støttepersoner* som led i eksempelvis to-voksenordninger.
- Som minister følger jeg pædagogernes rolle i skolen tæt gennem det samlede evaluerings- og følgeforskningsprogram til folkeskolereformen. På den baggrund må man sige, at det endnu ikke er muligt at drage sikre konklusioner om, hvilken betydning pædagogernes nye rolle i folkeskolen har for elevernes faglige udvikling og trivsel. KORA har dog – som led i følgeforskningsprogrammet – udarbejdet en rapport om ”Pædagogiske medarbejderes oplevelser og erfaringer i den nye folkeskole”. Resultaterne fra rapporter viser bl.a., at:
- Pædagogerne oplever, at folkeskolereformen understøtter deres pædagogiske kompetencer. De finder det motiverende at samarbejde med lærerne, ligesom nogle pædagoger motiveres af muligheden for at indgå mere aktivt i børnenes skoledag og hjælpe dem i den sammenhæng.
- Samarbejdet mellem lærere og pædagoger kan også være svært. Det er også noget af det, de første rapporter har peget på. Eksempelvis kan tid til sparring og koordinering med lærerkollegerne være en udfordring. Det er uden tvivl no-

get af det, der kan forbedres, så vi sikrer, at samarbejdet netop bliver et supplement af hinandens kompetencer, som kan være med til at styrke skolen.

- Dog viser resultaterne også, at samarbejdet på de skoler, hvor ledelsen har vedtaget principper for samarbejdet og afsat tid hertil, fungerer bedre.
- Pædagogerne har særligt været udfordret af nye opgaver og manglende kompetencer i forhold til disse opgaver.
- Der er som bekendt afsat 1 mia. kr. til efteruddannelse af lærere og pædagoger frem mod 2020. Samtidig har A.P. Møller Fonden også netop meldt ud, at den vil støtte yderligere i forhold til pædagogernes efteruddannelse, fordi det er en anden opgave, der skal løftes, når man befinder sig i skolesammenhæng, end når man er i et fritids- eller dagtilbud.

#### **4. Svar på spørgsmål S**

- Spørgsmål S lyder: *”Har ministeren intentioner om at iværksætte initiativer, der ændrer sammensætningen af undervisere, således at flere timer varetages af undervisere med lærerkompetence?”*
- Jeg har ikke intentioner om at iværksætte initiativer, der ændrer sammensætningen af undervisere, så flere timer varetages af lærere. Det er de lokale forhold, der skal afgøre, hvem der skal ansættes, og hvem der skal varetage hvilke opgaver.
- Vi har allerede som et led i folkeskolereformen iværksat et omfattende initiativ i form af målsætningen om fuld kompetencedækning. Det betyder bl.a. en omfattende efter- og videreuddannelsesindsats, som har til hensigt at sikre, at vores elever faktisk undervises af uddannede lærere i de forskellige fag for netop at styrke fagligheden i de enkelte fag og hos eleverne. Samtidig er der fokus på, at pædagogerne kompetenceudvikles i forhold til deres nye rolle i folkeskolen.
- Pædagogerne er tiltænkt en anden rolle i skolen end lærerne. Jeg tror, det er vigtigt at holde sig for øje, at det netop er forskellige roller. Der, hvor samarbejdet fungerer bedst, er også der, hvor man faktisk drager nytte af, at de forskellige kompetencer kan løfte forskellige opgaver.
- Jeg vil gerne understrege, at antallet af pædagoger i folkeskolen ikke siger noget om, hvilke funktioner disse pædagoger varetager. Vi ved ikke, hvor mange af pædagogerne der fungerer som ekstra voksne i timerne, hvor mange der er knyttet til en elev med særlige behov, og hvor mange der er specialiserede i inklusionsindsatser eller arbejder målrettet med trivsel.

- Det gør man til gengæld på den enkelte skole. Jeg har derfor tillid til, at man her finder de rigtige voksne med de rigtige kompetencer til at løse de problemer, man står overfor. Der er og bliver på den enkelte skole i den enkelte kommune, at løsningerne skal findes. Denne lokale frihed er essentiel. Man skal selvfølgelig ikke sætte en pædagog til at undervise i fransk eller fysisk/kemi i 9. klasse. Men skal man sætte ind over for mobning eller have en elev med særlige behov til at fungere i den samme 9. klasse, kan pædagogen være et oplagt bud.
- Det handler i høj grad om, at man lokalt sørger for, at de forskellige medarbejdere løfter de opgaver, som lige netop de er gode til. Det har jeg tiltro til, at man gør bedre lokalt end gennem firkantede regler fra Christiansborg.